

Ideologija inovacije in zabave

Špela Standeker

Ljubljana – V zadnjih letih so Aardmanovi filmi postali sinonim za komercialno uspešne celovečerne animirane filme, kot sta bila *Kokoške na begu* (2000) ter *Wallace in Gromit: Prekletstvo Strahouhca* (2005), vendar je **Aardman Animations** sloves vodilnega studia na področju stop motion animacije dosegel že veliko prej, s produkcijo kratkometražnih animiranih filmov.

Improvizirani začetki

Edinstven in prepoznaven stil »aardman animacije« ima korenine sredi 70. let, ko sta se prijatelja **Peter Lord** in **David Sproxtan** odločila posneti animirani film in sta kar na dvorišču postavila improvizirani studio za animacijo. Ljubiteljsko ukvarjanje z medijem je do konca desetletja preraslo v resno službo, saj sta najprej za BBC in kasneje za Channel Four Television začela ustvarjati animirane serije, ki so bile v tistem času najbolj popularne animirane televizijske serije v Veliki Britaniji. Še zlasti je izstopala serija petminutnih filmov z naslovom *Conversation Pieces*, na razvoj in prepoznavnost »aardmanovskega« stila animacije pa je pomembno vplival tudi videospot za pesem **Petra Gabriela Sledgehammer** (1985), kar je studiu odprlo vrata k bolj komercialnim projektom, predvsem k produkciji animiranih reklamnih oglasov. Slednja pa ni bila pomembna le iz finančnih razlogov, ampak je studiu omogočila tudi razvijanje tehničnih in ustvarjalnih sposobnosti ekipe.

Faza hitre rasti

Uspešni avtorski projekti v 80. letih so se nadaljevali s serijo kratkih filmov *Lip Sync* (1989), ki je podobno kot *Conversation Pieces* uporabila vnaprej posnete intervjuje. Serija je vključevala izvrstne filme, kot so bili *War's Story* Petra Lorda, *Next Barryja Purvesa*, *Ident* Richarda Golezowskega, vendar je bilo največ pozornosti namenjene filmu Nicka Parka *Creature Comforts*. Ta je s humornimi zgodbami živali in njihovem razglabljanjem o ujetništvu v živalskem vrtu, predvsem pa s prizorom jaguarja, v katerem so uporabili glas brazilskega študenta, ki se je pritoževal nad hrano in vremenom v Angliji, naredil največji vtis. Film je leta 1990 studiu prinesel prvega oskarja, ki sta mu v naslednjih letih sledila še dva: oba je prejel Nick Park, za kratka filma z Wallaceom in Gromitom v glavnih vlo-

Prizor iz kratkega filma *A Close Shave* (1995) Nicka Parka z Wallaceom in Gromitom v glavnih vlogah

gah, *The Wrong Trousers* leta 1993 ter *A Close Shave* leta 1995.

Ob kratkometražnih filmih so se ustvarjalci konec 90. letih začeli posvečati tudi dolgometražnim filmom, kar je pripeljalo do ustanovitve novega studia za animacijo Aardman Features. Prvi film iz tega studia je bil *Chicken Run*, ki je leta 2000 poleg kritičnega konsenza doživel tudi komercialen uspeh, saj je postal eden najuspešnejših britanskih filmov vseh časov. Zgodba o skupini kokoši, ki poskušajo zbežati s kmetijske zadruge, še preden bi jih predelali v mesne pite, je po eni strani poklon filmom o vojnem ujetništvu, ki so nastali v 50. in 60. letih (režiserja **Peter Lord** in **Nick Park** sta z zvezi s tem omenjala predvsem filma *Stalag 17* Billyja Wilderja in *The Great Escape* Johna Sturgesa), po drugi strani pa je polna humornih referenc na filme, kot so *Braveheart*, *Indiana Jones* in *Star Trek*. Podobno uspešen je bil tudi naslednji Aardmanov celovečerec *Wallace & Gromit: The Curse of the Were-Rabbit*, ki je režiserjema Nicku Parku in Stevu Boxu prinesel še enega oskarja in mnoge druge nagrade.

Neizbežna ločitev

Naslednje leto je bilo v znamenju Aardmanove 30. obletnice, hkrati pa je leto 2006 zaznamoval film *Flushed Away*, ki je bil po filmu *Chicken Run* drugi izmed petih filmov, ki naj bi jih zajemal leta 1999 podpisan dogovor s Spielbergovim studiom DreamWorks. Kljub temu, da so like ustvarili Aardmanovi avtorji, film ni imel neposredne povezave s studiom v Bristolu, saj je bil v celoti narejen v studiih ameriškega DreamWorksa in se je od Aardmanovih filmov razlikoval po tem, da je bil narejen v CGI in ne stop motion animaciji. To pa je bil le začetek ustvarjalnih razhajanj med studiom, ki so kulminirala v prekinitvi sodelovanja, na začetku letošnjega leta. Lord in Sproxtan sta sicer že od samega začetka govorila, da si želita ustvarjati filme za široko občinstvo, a sta se hkrati tudi ves čas zavedala, da to ne pomeni nujno popcorn produkcije. S tovrstno ideologijo sta v času obstoja Aardmanovega studia dosegla, da so njihovi filmi ostali inovativni, očarljivi in zabavni, kar je odražalo tako talent ustvarjalcev kot tudi njihovo predanost in zavezanost delu.